

Nieuwsbrief

van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland

Van de redactie

Paastijd vanwege de coronacrisis zonder de gebruikelijke vieringen en ontmoetingen, maar met inzet op andere wijzen van aandacht en zorg van mensen naar elkaar. In sommige kerken werd de nieuwe Paaskaars door de pastoor, soms in aanwezigheid van een paar parochianen ontstoken, in andere moet dat nog gebeuren. Via de digitale weg hadden we de gelegenheid ons te verbinden met de vieringen in de parochiekerk van de H. Georgius in Amersfoort, die voor deze tijd het centrale kerkgebouw van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland werd. Met aandacht en zorg werd en wordt daar door de beide bisschoppen, een cantor / lector en een organist de liturgie gevierd, die in een livestream via YouTube wordt uitgezonden. Aandacht en zorg ook in het meeleven met hen die een dierbare verliezen aan de dood, mede door het coronavirus. Dat is heftig. Ook voor hen in de verzorging en verpleging binnen en buiten de instellingen, die doen wat ze kunnen in het nabijzijn van mensen die aan hun zorgen zijn toevertrouwd. En voor hen die zo afhankelijk zijn van die zorg en aandacht van professionals, maar ook van vrijwilligers. Het zijn barre tijden met geen ruimte voor contact, tenzij in de afstand van ten minste anderhalve meter.

Bijdragen voor de Nieuwsbrief OKKN kunnen voortaan gemaild worden naar nieuwsbrief@thomasras.nl. Hij zal voortaan graag uw geschreven bijdragen ontvangen.
RS

Colofon

Aan dit nummer werkten mee:

AK Age Kramer
BW Bernd Wallet
DS Dick Schoon
EP Erna Peijnenburg
HG Helen Gaasbeek
JA Joop Albers
LvB Lidwien van Buuren
LR Louis Runhaar
RS Rudolf Scheltinga
TR Thomas Ras
WvdB Wim van den Berg

Oud-Katholieke Kerk van Nederland
Kon. Wilhelminalaan 3
3818 HN Amersfoort
033 - 462 08 75

e-mailadres Bisschoppelijk Buro:
buro@okkn.nl

De volgende nieuwsbrief verschijnt begin juni. Wij ontvangen uw kopij graag voor 1 juni 2020.

e-mailadres redactie:
nieuwsbrief@thomasras.nl

Inhoud

Van de redactie	1
Colofon	2
Inhoud	2
Agenda	2
Landelijke kerk	3
<i>Kerk in quarantaine en daarna</i>	3
<i>Kerkdiensten op afstand</i>	4
<i>Getijdengebed tijdens de coronacrisis</i>	5
<i>Vastenactie 2020 - vervolg:</i>	
<i>Concrete solidariteit verandert niet</i>	6
Bisdom Haarlem	7
<i>Haarlemse Geestelijkheid</i>	
<i>vergadering via Zoom</i>	7
<i>Uit de parochies</i>	
<i>Haarlem: Robert Frede 25 jaar priester</i>	7
<i>Enkhuizen: renovatie pastorie</i>	10
<i>Alkmaar en Mijdrecht:</i>	
<i>pastoor in coronatijd (1)</i>	11
Bisdom Utrecht	11
<i>Uit de parochies:</i>	
<i>Leiden: pastoor in coronatijd (2)</i>	12
<i>Eindhoven en statie Zeeland:</i>	
<i>pastoor in coronatijd (3)</i>	13
Oecumene in Nederland	14
<i>Klokken van hoop en troost</i>	14

Agenda (onder voorbehoud)

30 augustus - 3 september	Neustadt	47 ^e Internationale Oud-Katholieke Theologen conferentie a/d Weinstrasse
16 september	IJmuiden	Haarlemse Geestelijkheid
19 september	Utrecht	Seminariedag
24 september	Utrecht	Utrechtse Geestelijkheid
8 oktober	Amersfoort	Provinciale Synode
21 november		Synode

Landelijke kerk

Kerk in quarantaine en daarna

Veertig dagen – de letterlijke betekenis van quarantaine – was blijkbaar ook vroeger al de periode om iets besmettelijks uit te zieken. We maakten onze veertig dagen voorbereiding op Pasen dit jaar op een bijzondere manier mee: geen kerkdiensten, geen sociale contacten, afstand houden. De samenleving – althans waar wij wonen – leek door het ontbreken van verkeer en alle gesloten koop- en vermaakcentra elke dag op een zondagmorgen van vroeger.

Inmiddels zijn we van de veertig dagen vóór Pasen in de vijftig dagen ván Pasen beland. In Amersfoort vierden we met de livestream de diensten van de vastentijd en Pasen centraal voor de hele kerk. We doen dat ook de komende zondagen op onze weg naar Pinksteren. Hoewel we gaandeweg wat vaardigheid krijgen en er werkelijk een digitale kerkgemeenschap ontstaat, blijft het een noodoplossing en houdt het iets dubbels. Aan de ene kant moest je je flink inspannen voor de aangrijpende ervaring van het aanbreken van het licht in de Paaswake en blijft de geestelijke communie iets dat nu juist in tegenspraak is met het wezen van de materiële gaven van brood en wijn die we gezegend als Christus' lichaam en bloed delen. Aan de andere kant kun je meezingen met de paasliederen en geef je letterlijk lucht aan de vreugde om de opstanding die alle benauwdheid doorbreekt, óók ons tijdelijke gemis aan lijfelijk contact met medegelovigen.

Creativiteit in de parochies

In veel parochies is men creatief aan het werk gegaan om van de nood zoveel mogelijk een deugd te maken. Er werden telefooncirkels opgezet om op afstand aanwezig te kunnen zijn in deze tijd zo vol van emoties en reflecties, digitale koffiebijeenkomsten werden georganiseerd en de nieuwsvoorziening werd opgeschroefd. Palmtakjes en paaskaarsjes werden gezegend en met kaarten aan parochianen en vrienden rondgedeeld, jazeker: met inachtneming van de veiligheidsregels. Zelfs de

onhandigste leden van kerkbesturen en Collegiaal Bestuur leerden tot hun eigen verrassing met Skype, Teams en Zoom om te gaan. Juist nu de vanzelfsprekende mogelijkheden om elkaar te ontmoeten weggevallen zijn, realiseer je je hoe belangrijk die zijn. Misschien is dat dan ook wel het belangrijkste voordeel bij het nadeel dat de crisis is: we worden gedwongen ons levenstempo te verlagen, maar dat lagere tempo geeft ons ook ruimte en rust om ons te bezinnen op wat werkelijk belangrijk is of echt móet gebeuren.

Oefening in wachten op Gods Geest

Veertig dagen quarantaine is daardoor niet alleen iets negatiefs, waarbij we iets besmettelijks moeten uitzielen. Het is ook de periode in jaren dat Israël door de woestijn trok, in dagen dat Mozes op de berg was om de Tien Woorden in ontvangst te nemen en Jezus in de woestijn om zijn roeping te ontdekken. De vijftig dagen op weg naar Pinksteren waren voor de leerlingen van Jezus nodig om te wachten op Gods Geest. Die Geest leerde hen om de opstanding die ze met Pasen hebben ervaren in de werkelijkheid van hun leven gestalte te geven: de wereld in om de grenzeloze liefde van God te verkondigen.

Of de kerken na Pinksteren, al is het maar op een kiertje en natuurlijk met inachtneming van de nodige veiligheidsmaatregelen, weer open kunnen? We hopen het natuurlijk van harte en bidden daar ook voor. Ergens in de tijd na Pinksteren zal het wel worden. Wanneer precies en onder welke condities weten we nu nog niet. [Zie ook de brief van de beide bisschoppen van 24 april 2020 hierover (red.)] Maar eigenlijk maakt het Pinksterfeest de omgekeerde beweging. Want de apostelen verlieten het huis waarin ze angstig zaten opgesloten om de ruimte van de wereld in te gaan om overal de vreugde van het evangelie te verkondigen. Ook als de crisis straks hopelijk onder controle is en we weer in onze kerken kunnen samenkomen, zal het niet zijn om onszelf op te sluiten in onze kerkgebouwen. We zijn ons er opnieuw van bewust geworden dat we kerk zijn in het hart van de wereld, waarin alles met alles samenhangt. Gods Geest stuurt ons de wereld in

om te vieren en te dienen en mensen te bezielen met wijsheid en hoop. Gods Geest stuurt ons de wereld in om onze samenleving te helpen inrichten om nieuwe wegen te vinden en een herhaling van zo'n crisis te helpen voorkomen. We weten niet hoe de toekomst eruitziet. We weten wel dat we er met de ervaring van de quarantaine en in de Geest van Pinksteren op mogen vertrouwen dat de Heer ons steeds opnieuw met zijn gaven wil toerusten, zodat we met Hem opstaan tot leven.

Bernd, aartsbisschop-elect van Utrecht
Dirk Jan, bisschop van Haarlem

Kerkdiensten op afstand

De kerk is gereed, de kaarsen branden, celebrant, assistent en cantor staan klaar. De mannen van Clipper MS schuiven nog aan wat laatste knoppen, stellen een vooraf ingestelde cameradraai nog nét wat preciezer af en dan zien we de digitale kerk volstromen. Tien minuten voor aanvang zien we in een grafiekje het aantal deelnemers opklimmen. In de chat wensen mensen elkaar hartelijk 'goedemorgen' en een 'gezegende dienst'. Hier en daar wordt een klein grapje gemaakt. Typisch zondagmorgen. Met een koptelefoon en speaker op mijn hoofd sein ik, als was ik een volleerd regisseur, met een aftellend handgebaar naar organist en celebrant: '5-4-3-2-1 en we zijn LIVE!'

Wie had ooit kunnen denken dat we maandenlang de eucharistieviering vanuit huis zouden meemaken? Met een iPad op de salontafel, of het YouTube-kanaal op de digitale TV? Het is noodgedwongen én voor de goede zaak, maar het blijft een vreemde gewaarwording. Natuurlijk haalt de ervaring van een online viering het niet bij een 'echte' eucharistieviering. Vooral het daadwerkelijk ontvangen van de gemeenschap met de Heer in brood en wijn wordt door velen zeer gemist. Toch kunnen we de hemel dankbaar zijn voor de technische mogelijkheden die we vandaag de dag hebben om met elkaar verbonden te blijven. Het meewerken aan deze online vieringen is dankbaar dienstwerk. De reacties die binnenkomen tijdens en na de dienst zijn vaak hartverwarmend. Het blijkt in deze dagen voor zeer velen van grote betekenis om op deze wijze noden, zorgen en dankbaarheid in gebed bij God te brengen en ondanks de fysieke afstand alles met elkaar verbonden te zijn én met het lot van onze wereld. Weinig zo pastoraal als een goed gevierde liturgie.

Pastoor, regie-assistent ...

Als pastoor van de 'Sint Joris op t Zand' in Amersfoort heb ik in deze periode de taak van regie-assistent, koster en manusje van alles. Dit betekent dat ik tijdens de dienst met van alles druk bezig ben, behalve met de inhoud van de gebeden en de preek. Desalniettemin voel ik me

in deze diensten zeer intens en geestelijk bij de liturgie betrokken en verbonden met de honderden die thuis meevieren. Ik trek er dan ook gewoon mijn zondagse pak-met-boord voor aan. De kerk mag leeg zijn, toch 'voelt' het voor mij niet zo: integendeel!

Tijdens de livestream praat ik via een intern geluidssysteem de cameraman en de technicus op zachte toon door de dienst heen: 'Couplet drie van vier', 'let op, cantor gaat zo lopen', 'celebrant gaat spreken, kort gebed', 'nu inzoomen op brood en kelk'. Ook overleggen we: 'hier een totaalje doen? Ja, heel mooi. En... nu weer close', 'Organist in beeld brengen? Even wachten nog, ja nu.' Het zachte gepraat achterin de lege kerk is voor de collega's soms een wat rare gewaarwording, maar gelukkig went het snel.

... koster, manusje-van-alles

Het komt in deze tijd goed van pas dat ik in de afgelopen jaren als pastoor tussen de bedrijven door ook het een en ander heb opgestoken van het kosterstak. Ik weet zo ongeveer waar de knopjes zitten, hoe de dingen werken en (meestal) waar de spullen liggen: voorzetsels, oliecartridges, wierookkorrels, palla's, koekjes... Om half negen zet ik koffie en thee, en laat de technici binnen. Tussen kwart voor negen en negen dienen de voorganger en assistent zich aan, vaak ongeveer gelijktijdig met de cantor en de organist van dienst. Terwijl zij samen de liederen doornemen en de laatste afspraken maken, steek ik de Paaskaars aan en vervolgens de altaarkaarsen, dan breng ik – met gedesinfecteerde handen! – het vaatwerk in gereedheid. Op de schaal maar één grote hostie. In de wijnapul slechts één slokje wijn. Tien over half tien gaat het wierookvat met gloeiende kooltjes aan een standaard rechts van het middenpad, zodat hij niet aangegeven hoeft te worden. Dan verander ik van koster naar regie-assistent en nemen we samen met de technicus en de cameraman de 'loopjes' door en maken we de laatste afspraken ('dan wel, dan niet in de camera kijken', 'is er nog een toelichting bij de collecte?').

Om kwart voor tien bonjour ik iedereen vriendelijk uit de altaarruimte, zodat we met

beeld 'live' kunnen gaan wanneer we dat willen. Om tien voor tien maakt de organist zich klaar voor het openingsstuk. Celebrant, assistent en cantor komen vlak voor aanvang via de buitendeur de kerk binnen. Net als op een gewone zondag met een blik van spanning én goede zin in de ogen. We zijn er klaar voor. Een gezegende dienst! '5-4-3-2-1 en we zijn LIVE!'

LR

Getijdengebed tijdens de coronacrisis

Toen vanwege de coronacrisis de kerkdeuren gesloten moesten blijven, namen enkele oud-katholieke pastoors onafhankelijk van elkaar het initiatief om dagelijks in hun kerk getijdengebeden te gaan bidden en deze via een livestream op het internet te brengen. In Amersfoort startte pastoor Louis Runhaar met het ochtendgebed om 9.00 uur en de vraag 'zal ik hiermee doorgaan'? Ja, was de reactie. In Egmond aan Zee werd vervolgens een vorm gevonden voor de dagsluiting om 22.00 uur. In Hilversum vond pastoor Victor Scheijde een tijdlang de gelegenheid om in de veertigdagen-tijd vorm te geven aan de vespers om 19.00 uur, en in Alkmaar sloot pastoor Erna Peijenburg zich bij het initiatief aan door om 13.00 uur het middaggebed te gaan bidden.

De vier pastoors onderhouden over deze getijdengebeden contact met elkaar via een groeps-Whatsapp. Het aantal reacties via de mail is groot: van meebiddende kijkers en meevierders, van personen die gebedsintenties doorgeven, gebeden insturen, suggesties ter

verbetering geven of vragen ter verheldering stellen. Ook pastorale vragen komen op deze manier bij de voorgangers van deze getijdengebeden terecht.

Het getijdengebed biedt de deelnemers structuur voor de dag, op een vast moment tijd voor bezinning en gebed. En wie niet op het live-moment verbonden kan zijn, kan later op een passend tijdstip alsnog deelnemen aan het gebed. Het getijdengebed wordt gestreamd via Facebook, op een speciaal hiervoor ingerichte pagina: 'Livestream getijdengebed in de coronacrisis'. In de parochie Hilversum werd op zaterdagavond in de veertigdagentijd ook een speciaal vieringsmoment voor kinderen vormgegeven. En nu in de paastijd gebeurt dat voor een breder publiek, om 19.00 uur. Voor meer informatie over Hilversum, zie www.hilversum.okkn.nl.

RS

Vastenactie 2020 - vervolg: Concrete solidariteit verandert niet

De afgelopen weken was alles anders. Winkelen was vreemd, scholen en musea waren dicht en naar de kerk gaan was er niet bij. Gelukkig organiseerde de landelijke kerk mooie en betekenisvolle online diensten die duidelijk in een behoefte voorzagen. Wat niet veranderde was de solidariteit van de oud-katholieken. Dat merkten we bij Missie Sint Paulus duidelijk aan de giften die binnenkwamen voor het Bethune Huis in Hong Kong.

Daar deed zich overigens een interessante verschuiving voor. Meestal maakt men een gift over op het banknummer van de parochie, die dan vervolgens het totaalbedrag, inclusief de collecten, overmaakt op het banknummer van Missie Sint Paulus. Dit jaar werden er duidelijk meer giften direct op de rekening van de Missie gestort. De teller staat inmiddels op € 1.650,--. Dat is een gedeelte van de verwachte totaalopbrengst, die in de afgelopen jaren € 13.700,-- bedroeg. We verwachten dus ook de afdrachten van de parochies zelf nog via de landelijke kerk. Voor meer informatie over het Bethune Huis, zie:

<https://stpaulus.okkn.nl/pagina/96/hongkong>, of: www.facebook.com/pages/Bethune-House-Migrant-Womens-Refuge, of de vorige Nieuwsbrief (nr.15). Giften voor het Bethune Huis kunt u overmaken aan: St. Paulus, ok missie en diaconaat buitenland te Capelle a/d IJssel, bank nr.: NL85 INGB 0000464575, o.v.v. Hong Kong.

AK

Bisdom Haarlem

Haarlemse Geestelijkheid vergadering via Zoom

Je kunt elkaar nu het best nabij zijn door enige afstand tot elkaar te houden. De uitdaging aan ons is nu om te delen in de mogelijkheden van ontmoeting die er ook zijn: juist via digitale wegen kunnen we met elkaar in contact staan, met of zonder beeld daarbij. Op dinsdag 21 april, op het tijdstip waarop eigenlijk de Haarlemse Oliedag was gepland, die vanwege de crisis niet kon doorgaan, vergaderde bijna de gehele Haarlemse Geestelijkheid onder leiding van de bisschop van Haarlem, Dirk Jan Schoon, op digitale wijze, via Zoom. De extra vergadering bestond vooral uit het elkaar op de hoogte brengen van de situaties in de parochies in deze tijd en hoe elke geestelijke daar vorm aan geeft: ontdekken van mogelijkheden die we eerder nog niet wisten, ook de onzekerheden een plaats geven, je onwennig weten in deze situatie en juist nú als collegae elkaar een moment treffen om dit met elkaar te delen en uit te wisselen – aan het computerscherm.

RS

Uit de parochies Haarlem: Robert Frede 25 jaar priester

We zijn volop in de vastentijd als ik de werkkamer van pastoor Robert Frede (55) binnenstap. Dat merk je niet alleen doordat er voorzichtig wordt geïnformeerd of er iets te knagen bij de koffie gewenst is – ‘Wat ik zelf aan vasten doe wil ik een ander niet opleggen’ – , maar ook doordat het kruis is afgedekt met een paarse doek, en de icoon dicht. Een klassieke pastoor met ook moderne opvattingen.

Op 9 februari 2020 vierde Robert dat hij 25 jaar priester is. Als ik hem vraag hoe hij zijn roeping heeft gevoeld, blijkt dat moeilijk vast te stellen. Tegen de tijd dat hij zijn vwo afmaakte, koos hij voor de theologiestudie omdat hij die

interessant vond. De kerk trok hem altijd al, ook in de pubertijd. In de studie spreken de raakvlakken met geschiedenis, taal en cultuur hem aan.

Geloof in gemeenschap

Robert is van huis uit rooms-katholiek, maar koos er op zijn veertiende voor om oud-katholiek te worden. ‘Ik voelde dat dit mijn kerk is, mijn geloof. Ik zal het niet naar buiten brengen als het beste; voor mij is dat wel zo. Ondanks de beperktheid die een kleine kerk soms ook heeft. Ik ben ervan overtuigd dat we christenen moeten zijn. Wij doen dat in een oud-katholieke traditie. Je moet een goede gemeenschap zijn, met een aansprekende eredienst. Dan komen de mensen vanzelf.’

Robert noemt zichzelf een individualist, maar voelt het dus als zijn roeping om het geloof in gemeenschap aan te gaan. Het is winst als het lukt om een christelijke gemeenschap te zijn in de omgeving en naar elkaar om te kijken: ‘Ik ga ervan uit dat binnen onze gemeenschap niet iemand zes weken achter de voordeur ligt voordat deze persoon gevonden wordt.’

Studie in Utrecht

Robert werd in Duitsland geboren en groeide daar op. Na zijn vervangende dienstplicht in de verpleging koos hij ervoor zijn theologie-opleiding in Nederland te volgen. Een reden hiervoor was dat de opleiding in Bonn erg klein

was. De theologische faculteit van Utrecht was destijds groot en gevarieerd met studenten uit diverse kerkelijke stromingen. Zijn tijd in Utrecht heeft hij als positief ervaren. Hij heeft toen ook Frans Bossink, ook theoloog, leren kennen, met wie hij nog altijd samen is. De keuze om in Nederland te blijven was tijdens de studie al duidelijk, omdat het in de Duitse Oud-Katholieke Kerk destijds niet makkelijk was om openlijk homoseksueel te zijn.

Leiden en Amsterdam

In 1993 begon Robert zijn stage in Leiden, in 1994 werd hij er pastoraal assistent en in 1995 werd het zijn eerste pastoorsplek na zijn wijding. Omdat het een kleine aanstelling was, assisteerde hij de pastoor van Den Haag en had hij daarnaast nog een kleine baan als geestelijk verzorger in Noordwijkerhout. Onlangs deed hij dienst in Leiden en zag hij dat de parochie blijft vernieuwen en er veel nieuwe gezichten bij zijn gekomen, naast nog steeds vele oude bekenden. Dat Leiden ook nog dol op Robert is, bleek uit de aanwezigheid van parochianen bij zijn jubileumdienst zelfs zeventien jaar na zijn vertrek en uit een prachtig stuk in het Leidse parochieblad.

In 1996 werd hij pastoor van Amsterdam. Daar betrok hij in 1998 ook de pastorie. Daarmee werd hij de eerste oud-katholieke pastoor die openlijk in een pastorie samenwoonde met een man. De parochianen voelden zich hiermee modern. Het trok mensen aan, dat dit kon in onze kerk. Dit waren niet alleen homomannen, maar bijvoorbeeld ook heteroseksuele vrouwen die de openheid van de kerk konden waarderen. Amsterdam is een parochie van voorbijgangers, zoals de stad ook telkens wisselt van inwoners. Nergens heeft Robert zoveel gedoopt en huwelijken ingezegend als in Amsterdam.

IJmuiden Adelbertus

Na Amsterdam mocht Robert in 2007 naar IJmuiden. Hier werd hij pastoor van de inmiddels opgeheven Adelbertusparochie. Hoewel hij zegt meer een stadsmens te zijn, heeft hij hier een fijne tijd gehad. Wat hem in IJmuiden heel erg aansprak, was dat iedereen elkaar echt kent, en dan vooral de 'echt oud-katholieke kern'. Er heerste in de parochies daar

een menselijke warmte en het geloof zit er ook veel in de handen: de parochianen zijn betrokken en praktisch, alles wordt er zelf gedaan. De mensen hebben er ook wat voor elkaar over. Dat heeft hem diep geraakt. Samen met de pastores Harald Munch en Martina Liebler heeft hij er de sluiting van het kerkgebouw en de samenvoeging van de Adelbertus- en Engelmundusparochie voorbereid, maar hij wilde er niet het sacrament de deur uit moeten dragen. 'Dat zou me te veel hebben geraakt.' Hieruit blijkt dat Robert ook maar een 'menselijke pastoor' is, wat ook dikwijls aan zijn preken te merken is.

Haarlem

Ondertussen is Robert sinds 2014 pastoor in Haarlem. Hier heeft hij het erg naar zijn zin, en de parochie is ook blij met hem. Hij ervaart Haarlem als een open parochie, met verschillende typen mensen die goed samengaan. Het is een mooie mix van oude en nieuwe oud-katholieken, waarbij de laatste groep begint toe te nemen, en er zelfs ook volwassenen worden gedoopt. In verhouding tot de landelijke trend ligt de gemiddelde leeftijd van de parochianen laag en is er ook jonge aanloop. Tegelijkertijd zijn er trouwe oudere parochianen; de oudste daarvan, die in april 97 jaar werd, helpt nog actief mee als vrijwilliger.

De Haarlemse parochie staat open voor nieuwe dingen. Zo is er al twee keer een succesvolle Alpha-cursus georganiseerd en werd er geïnspireerd op dit concept voor de veertigdagentijd eenzelfde vorm van verdieping aangeboden, die helaas vanwege de coronacrisis gedeeltelijk moest vervallen. De combinatie van eten, lezen

en bidden is een goed werkende formule. Iets anders is het achterstallig onderhoud dat aan de gebouwen moet worden gepleegd en een eventuele verbouwing om in de toekomst goed verder te kunnen. Hierbij komt de parochie uitdagende vragen tegen als: Hoe willen we verder? Wat/wie willen we zijn? Wat willen we betekenen voor de buurt en stad? De parochie kan blij zijn met de verbouwingsservaring van deze pastoor in zijn eerdere parochies!

Nevenwerkzaamheden

Binnen de Oud-Katholieke Kerk van Nederland is Robert Frede momenteel ook redactielid van De Oud-Katholiek, voorzitter van het bestuur van de Stichting Verenigde Oud-Katholieke Studiefondsen, lid van de Synode namens de Geestelijkheid, lid van de Adviescommissie voor Kerkelijke Ambten, secundus van de deken van Haarlem in het Collegiaal Bestuur en is hij betrokken bij de toetsing van de kerkelijke zending van geestelijke verzorgers. Buiten de Oud-Katholieke Kerk is hijzelf ook werkzaam als geestelijk verzorger. Voor het hebben van deze functie buiten de kerk heeft hij bewust gekozen, om te zien wat niet-gelovigen bezighoudt en met welke vragen zij zitten. Het is verfrissend om te zien dat iemand bijvoorbeeld niet weet

wat Pinksteren is. Hiermee houd je in de gaten wat er elders in de wereld te doen is.

Nu, 25 jaar na zijn wijding heeft Robert nog meer het gevoel met God en mensen onderweg te zijn. Zijn roeping en geloof zijn meer doorleefd. Hij is blij als hij na de dienst het gevoel heeft dat alles erin klopte. De kerk hoeft niet vol te zitten, soms is het ook niet de beste preek, maar het is belangrijk dat er een gemeenschap samenkomt en dat dat ook uitgedragen wordt. Vond hij het 25 jaar geleden soms nog moeilijk om over zijn geloof te praten, nu gaat hem dat steeds makkelijker af. Dit overtuigt hem ervan op de goede weg te zijn. De viering van zijn jubileum was daarvan een hoogtepunt: een goed bezochte dienst, ondanks de heftige storm, en een mooie preek van bisschop van Haarlem Dirk Jan Schoon. 'Ik sta niet graag in het middelpunt, maar kon dit goed verdragen. De woorden van de bisschop en parochianen deden me goed. Ik voelde me gezien en herkend. Dat voelt heel fijn.'

TR

Enkhuizen: renovatie pastorie

De pastorie van onze oud-katholieke kerk van de HH. Gummarus en Pancratius krijgt een opknapbeurt. Een ingrijpende opknapbeurt, omdat er ook belangrijke onderdelen zoals draagbalken moeten worden vervangen. Ook moet er asbest worden verwijderd en scheuren in de buitengevel geheeld. Door de jaren heen is er heel wat loodwerk aan vernieuwing toe. Dit alles om de pastorie weer voor de toekomst in goede conditie te brengen.

In samenwerking met de Commissie Financiën en Materieel is gekozen voor een architectenbureau om de bouwkundige werkzaamheden te begeleiden. De aannemer is inmiddels al aan de slag. Enkele jaren geleden hadden we een meevaller: we ontvingen een flink bedrag uit een erfenis. Daarmee kunnen we een groot deel van de renovatie bekostigen. Meer hulp is echter nodig. Het Ahuysfonds en de Haarlemse Bisschopskas maken het mogelijk om de financiële afwikkeling goed af te ronden. Inmiddels proberen we fondsen van buiten onze kerk te interesseren om aanvullende subsidies te verlenen.

Parochiegroei

Waarom renoveren we de pastorie? Omdat we geloven in de toekomst van de parochie. Uiteindelijk willen we graag een pastoor kunnen huisvesten die leiding kan gaan geven aan een parochie in opbouw. Net als alle andere parochies houden we de bezoekersaantallen bij. We zien dat het aantal kerkgangers op zondagmorgen het afgelopen jaar met maar liefst 20% is toegenomen. Zo mochten we gezinnen verwelkomen uit de Filipijnen, uit Polen en uit Syrië. Kortom een internationale kerkgemeenschap. Het aantal jonge gezinnen is dan ook verviervoudigd. Mensen voelen zich welkom én thuis. Eén echtpaar ontving de zegening over hun huwelijk. Een ander gezin hield hun jongste kind ten doop. Door de coronacrisis moeten we echter een doopdienst uitstellen. We hopen als parochie spoedig weer op zondagmorgen samen te kunnen zijn en de eucharistie te vieren. Dan kan ook de jongste telg van de parochie gedoopt worden.

JA

Alkmaar en Mijdrecht: pastoor in coronatijd (1)

Toen half maart de kerken sloten beving mij aanvankelijk een soort paniek. Wat kunnen we doen? Wat staat mij nu te doen als pastoor? Juist in een situatie van veel onzekerheid en angst onder mensen werd mij en ons als gemeenschappen veel uit handen geslagen. De kerk en haar diensten als plek van Godsontmoeting, troost en gebed. De mogelijkheid om naar mensen toe te gaan. Het samen bidden. Het samenkomen als gemeenschap om elkaar te steunen. Iemand vroeg me: 'Er is nu zoveel nood, en wat doen de kerken? Behalve hun deuren sluiten?' Ik had geen antwoord.

De eerste weken was ik door dat gevoel van machteloosheid heel onrustig. Natuurlijk is er de mogelijkheid van individueel pastoraat, met name per telefoon, en dat hoeft je niet als pastoor alleen te doen. De gemeenschap kan ook heel goed omzien naar elkaar, het is iets waar mensen aan mee kunnen helpen en ook voor hen kan het fijn zijn om iets te kunnen dóen.

Belkringen

Als snel kwamen er in de parochie Alkmaar en de statie Mijdrecht belkringen tot stand. Ik merk nog steeds dat er op die manier echt regelmatig naar elkaar wordt omgezien. Uiteraard deed en doe ik zelf ook zoveel mogelijk aan dit telefonisch pastoraat. Wat ook snel op gang kwam: in de parochie Alkmaar bestond een app-groep van parochianen, en daarin ontstond het idee van een gebedssnoer waarin elke dag door iemand een gebed gedeeld zou worden. Het liep en loopt helemaal vanzelf. Niet strikt elke dag maar zeer regelmatig verschijnt daar iets bemoedigends op. Een zelfgemaakt gebed, een mooie foto, een goede ervaring.

Palmtakjes

Maar het samenkomen en vieren viel weg, en daarmee ook de mogelijkheid om troost en rust en ontmoeting te vinden in het huis van God. Bovendien kwam de Goede Week snel dichterbij, en het voelde bizar om dat niet fysiek samen te

kunnen beleven met elkaar in Alkmaar en Mijldrecht. Gelukkig waren er de online diensten vanuit Amersfoort, dat is iets, tenminste voor wie over internet beschikt. Toen hoorde ik dat er elders wel palmtakjes werden rondgedeeld en meteen word je dan aan het denken gezet of dat in Alkmaar en Mijldrecht ook kan. In Alkmaar zetten we op Palmzondag de deuren van de kerk twee uur open. We maakten een eenrichting looproute door de kerk, zorgden voor handgel en voor voldoende afstand. Het werd enorm gewaardeerd. Ik kan me niet herinneren dat er ooit meer palmtakjes werden meegenomen. Heel wat mensen namen ook nog een takje mee om die te bezorgen bij een ander. Iemand zei: 'We krijgen een palmtakje! Nu wordt het toch nog Pasen.' Onvoorstelbaar wat een waarde zoiets 'kleins' dan kan hebben. In de namiddag van Palmzondag kwamen er twee mensen uit Mijldrecht naar ons huis in Akersloot. Samen met hen heb ik buiten de palmtakken gewijd en kort met hen gebeden. In Mijldrecht werden de palmtakjes op de fiets bezorgd, mét een paasgroet. In Alkmaar werd ook een paasgroet naar de parochianen gestuurd. Het was allemaal improviseren en razendsnel organiseren.

Kansen voor geloofsgroei

En verder. Vergaderen met beide kerkbesturen via Zoom. Ook de doopvoorbereiding van een jonge man verloopt nu op die manier. Maar de voorbereiding op de eerste communie met twee meiden uit Mijldrecht is tot stilstand gekomen, die grote dag was gepland op Pinksteren... Dagelijks doe ik mee als voorganger bij het livestreamen op facebook, en twee keer mocht

ik ook een bijdrage leveren aan een dienst in Amersfoort. Wekelijks schrijf ik toch een preek die op de website van de parochie en statie komt. Genoeg te doen, ook nog met klussen die toch al even 'lagen'. Of weer eens wat studeren, daar ben ik nog niet eens aan toe gekomen. Dus er is veel om dankbaar voor te zijn. Veel goeds dat onderling gebeurt. Veel dat anders maar toch mogelijk blijkt. Fijn dat het virus in de parochies waar ik werk nog vrij ver uit beeld is gebleven. Maar naast die dankbaarheid vind ik het ook lastig. Veel mensen slaan zich dapper door deze periode heen, maar ik hoor op sociaal en psychisch vlak ook best veel verdriet en zorgen. Ik voel me als pastor onthand en ontheemd. En het snijdt me door de ziel, die lege kerk. Ik voel me in deze tijd maar nauwelijks pastoor, in de zin van herder. Maar gelukkig nog wel gelovige, en dat is toch het belangrijkste en de onmisbare basis.

Dus probeer ik de tijd die ons nu gegeven wordt aan te grijpen om – opnieuw – te groeien in het geloof dat God ons niet loslaat, kome wat komt, dat bij Hem steeds nieuwe kansen zijn en Hij het leven zal vernieuwen. En dat het ook zaak is om te verstaan hoe Hij u en mij ook nu roept, in deze weerbarstige situatie, om hoop te houden en elkaar waar mogelijk bij te staan. In tijden van helaas noodzakelijke afstand van elkaar is en blijft God de nabije, en Christus de Verrezen Heer die ook nu onze hand vraagt. Ik wens ieder die dit leest toe met mij te groeien in deze hoop en dit vertrouwen. Er komen betere tijden!

EP

Bisdom Utrecht

Uit de parochies

Leiden: pastoor in coronatijd (2)

Je hoort het zo vaak nu: ons land, ons leven is niet meer zoals voorheen. En het is waar. Alles gaat anders; alles is anders. Ook als gelovigen merken we dat en ook als pastoor merk ik dat. De kerken zijn gesloten en we kunnen niet vieren zoals we gewend zijn, samen in de kerk. De online vieringen vind ik voor deze situatie de best mogelijke oplossing. Ze worden bovendien zorgvuldig voorbereid en uitgevoerd. Ze brengen verbondenheid en we hebben iets gemeenschappelijks om over te praten. Ze kunnen echter nooit een echte viering vervangen. Voor mijzelf komt daar nog bij dat ik niet zelf kan voorgaan en dat mis ik ontzettend.

We kunnen elkaar niet ontmoeten en voor het pastoraat heeft dat grote gevolgen. Bellen, mailen, chatten, videobellen – het kan allemaal in deze tijd en dat is een geluk. Het kan echter nooit het echte pastorale contact vervangen. Ik voel me soms machteloos door de beperktheid en soms voel ik irritatie om weer een handeling met mijn telefoon te moeten verrichten.

Alleen

En dan is er de eenzaamheid. Ik leef alleen en waar je dat normaal misschien niet zo merkt, is het nu soms erg confronterend. Alle activiteiten, momenten, mogelijkheden waar je anders contact hebt met anderen zijn weggefallen. Ik heb al meer dan anderhalve maand niemand mogen aanraken en ben ook zelf niet meer aangeraakt. Je hoort daar wel over in het nieuws en ik kan onderstrepen dat het echt zo vervelend is als het omschreven wordt. Natuurlijk kun je ook op persoonlijk gebied afspreken in coronastijl, maar het kan nooit het echte contact vervangen. En dat geldt ook voor familie, die aan de andere kant van het land woont. Ouders die je niet kunt bezoeken.

Nieuwe initiatieven

De crisistijd brengt in Leiden ook nieuwe initiatieven. Als kerkbestuur verzorgen we wekelijks een nieuwsbrief om de verbondenheid in stand te houden. Verder drink ik met diverse parochianen op woensdagochtend koffie tijdens het online koffie-uurtje en ook onze bijbelgroep is online gegaan. En dan zijn er nog losse initiatieven. Zo heb ik de kinderen van onze parochie doe-het-zelf-pakketten voor palm-pasenstokken bezorgd zodat zij toch aan de slag konden. We hebben gezegende palmtakjes bij de parochianen bezorgd op Palmzondag en dat leverde direct ook mogelijkheden voor gesprekken aan de deur. Er worden terwijl ik dit schrijf allerlei verjaardagskaarten bij mij bezorgd om te feliciteren met een 90^e verjaardag. Niet die van mij uiteraard, maar die van een parochiaan, die we op de dag zelf met een stapel kaarten en een attentie zullen verrassen.

Hoe moet je leven in een anderhalve-metersamenleving? Hoe ben je gelovige in deze tijd? Hoe kun je pastoor zijn als je verplicht afstand moet houden? Het zijn vragen die zich niet gemakkelijk laten beantwoorden. Alles is anders; alles gaat anders. Voor iedereen voelt het anders en dat gevoel verschilt ook nog eens per dag. Ik zelf bekijk het ook per dag, stapje voor stapje, en probeer niet te streng te zijn. Wat mij steunt is de gedachte dat ik en wij deze weg niet alleen gaan. Met deze overtuiging, in de verwoording van een Ierse zegen, sluit ik af:

*May the road rise to meet you,
May the wind be always at your back.
May the sun shine warm upon your face,
the rains fall soft upon your fields.
And until we meet again,
may God hold you in the palm of his hand.*

HG

Eindhoven en statie Zeeland: pastoor in coronatijd (3)

We moeten het in deze tijd van het coronavirus enkel doen met woorden. Woorden in de krant, op onze schermen en via onze telefoons. Dat is een hele verandering. Natuurlijk worden deze woorden ook begeleid met beelden. Beelden die het contact met elkaar kunnen versterken, maar die toch niet in de buurt komen van face-to-face-contact. Het blijft behelpen omdat ons geloof een levend geloof is.

‘Het Woord’, Gods woord, ‘is vlees geworden’ (Joh. 1,14). Dat wil voor mij zeggen dat ons geloof in dat Woord ook werkelijkheid moet worden in concrete daden van naastenliefde. En die naastenliefde in al haar facetten krijgt handen en voeten in de ontmoeting met elkaar, die wordt daar werkelijkheid. Ik mis die levendige ontmoeting in ‘mijn’ parochie en statie. Enkel bellen met mensen, online vergaderen en de onlineviering meevieren is niet hetzelfde als wat we normaal gewoon zijn.

Verdriet en machteloosheid

Ik mis de warme handdrukken, de gezichtsuitdrukkingen en de lichaamstaal van mensen. In mijn bijna 26 jaar priester-zijn ben ik nog nooit zo lang niet voorgegaan, ik mis dat. Ook het contact met collega's bij vergaderingen en in de wandelgangen is nu weggefallen. Je kunt je er echt wat eenzaam bij voelen. En dan de zorgen om de gezondheid van je naasten, je parochianen en jezelf, zijn geen dag verdwenen. De getallen van het aantal overledenen zijn eerst nog alleen getallen, maar de laatste week komen er ook gezichten bij van mensen die ik gekend heb vanuit het pastoraal werk dat ik gedaan heb in een instelling en in eerdere (rooms-katholieke) parochies. Het raakt me en het maakt me verdrietig. Je kunt zo weinig doen en dat laat het gevoel van machteloosheid boven komen. Zorg ook om mensen die hun baan, hun inkomen verliezen. Vragen komen bij je op van hoe moet het verder, hoe lang gaat het nog duren?

*‘Het Woord is vleesgeworden
en het heeft onder ons gewoond’*

Deze tekst uit het Johannesevangelie geeft mij ook kracht, omdat het Woord onder ons gewoond heeft, of eigenlijk nog steeds onder ons woont. Jezus, de Verrezenen, woont ook bij ons, is onder ons. Dat ervaar ik in deze tijden van crisis juist heel sterk. Hij is er als ik bel met parochianen, als ik de mooie online vieringen meevier – ook al kan ik de wierook en de kaarsen niet ruiken – , in de woorden van de voorgangers, in de gezangen en het orgelspel, in alle goede en bemoedigende woorden op zoveel plaatsen te lezen. Ik ervaar Christus als ik zie hoeveel mensen zich op een of andere manier inzetten voor een ander, door een kaartje te sturen, een boodschap te doen of zo maar even te zwaaien. En het is toch de Heer zelf die naar voren komt in alle enorme inzet die mensen in de zorg hebben voor degenen die die zorg nodig hebben. Dat maakt me blij en dankbaar. Dankbaar voor alle mensen in de parochie en statie die zich blijven inzetten om verbonden te blijven met elkaar. Ik mag daarin voorgaan, ik mag daar helemaal priester in zijn. Dat besef groeit met de dag, dat sterkt mijn geloof in God en in mensen.

Sinds eind december woon ik met mijn partner Marcel in een bos bij Oirschot. Hierdoor zijn wij steeds volop in de natuur en dat maakt het werken via telefoon en computer veel prettiger. Ook al zit ik dan alleen in mijn werkkamertje, de natuur buiten – volop in lente, nieuw leven ontluikend – maakt het comfortabeler. Dat ervaar ik als een geschenk, dat is Pasen, belofte van nieuw leven, toekomst die werkelijkheid wordt. Ondanks al die goede en mooie dingen zie ik uit naar het einde van de crisis, zie ik uit naar weer elkaar volop kunnen ontmoeten in de vieringen en bij andere activiteiten. Wat zal dat weer een vreugde zijn, als het Woord opnieuw vlees wordt!

WvdB

Oecumene in Nederland

Klokken van hoop en troost

De klokken van hoop en troost, welke in deze crisistijd elke woensdag van 19.00 tot 19.15 uur in vele kerken luiden, zijn een teken van verbondenheid. Het initiatief hiertoe werd genomen door pastoor Hans de Rie en koster Michael van den Bergh van de Rotterdamse oud-katholieke Paradijssparochie en dit werd overgenomen door de Raad van Kerken in Nederland. Inmiddels doen er zo’n 700 kerken in het hele land mee aan dit luidmoment. In het normale dagelijks leven zijn we gewend veel verschillende plekken op te zoeken, zoals ons werk, de school, de sportclub, de winkels en uitgaansgelegenheden. Veel van deze plaatsen zijn nu gesloten. Ook veel kerken hebben besloten om hun deuren te sluiten. Kerken, de plaatsen waar eendracht en hoop een thuis hebben, kunnen nu niet meer gebruikt worden om deze hoop te verkondigen. Om mensen met elkaar te verbinden, als teken van hoop en troost en als signaal van respect voor alle mensen die werken in de hulpverlening luiden we in deze tijd de klokken van hoop! Zie ook: www.klokkenvanhoop.nl.

RS

